

Uvodnik

U oktobru 2015. godine navršilo se četiri stotine godina od smrti znamenitog Bošnjaka – Hasana Kafija Pruščaka el-Akhisarija. U povodu ove godišnjice Uprava za obrazovanje i nauku Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka, Fakultet islamskih nauka te Orijentalni institut organizirali su manifestaciju *400 godina djela Hasana Kafije Pruščaka 1615.–2015.* Manifestacija je počela u Gazi Husrev-begovoj biblioteci izložbom rukopisa i djela Hasana Kfajije, a naučni skup o Hasanu Kfajiji, koji je okupio osamnaest učesnika, bio je centralni dio manifestacije. U ovom tematskom broju Muallima, uz zahvalnost Upravi za obrazovanje i nauku Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Institutu za islamsku tradiciju Bošnjaka, objavljujemo i izabrane radove učesnika ovog naučnog skupa.

U tekstu Fazilete Hafizović *Akhisar u vrijeme Hasana Kafije* predstavljen je Akhisar (Prusac), mjesto u kojem je rođen a kasnije i živio Hasan Kafi Pruščak (1544–1615/16). U radu Elvira Duranovića prezentirana je hronologija izučavanja Pruščakovog opusa u Bosni i Hercegovini. Naime, u toku XX stoljeća, bosanskohercegovački istraživači posvetili su punu pažnju Pruščakovom naučnom i književnom opusu, kada su o njemu i nastale iscrpne studije na bosanskom jeziku. Do tog perioda Kfajijin život i opus bili su predmetom izučavanja evropskih istraživača, a zanimanje za Kafija i njegova djela, u arapskome svijetu intenzivira se krajem XX i početkom XXI stoljeća.

Predmet rada Almira Fatića jeste sagledavanje i *tumačenje važnosti, značaja i dometa* pisane ostavštine Hasana Kfajije Pruščaka. O izvorima Pruščakove stilistike, možete čitati u tekstu profesora emeritusa Jusufa Ramića, a u osvrtu profesora emeritusa Omera Nakičevića predstavljaju se najvažniji stavovi koje u svom razmišljanju u djelu *El-Hikem fi Nizami'l-alem*, iznosi Hasan Kafi Pruščak i na koji način definira elemente koji narušavaju društvo i dovode do njegovog raspada.

O akaidskoj misli Hasana Kafije Pruščaka u djelu *Cvjetovi bašči u komentaru Džennetskih bašči* piše Zuhdija Adilović. U radu Kenana Musića analizira se kvalitativno, kvantitativno i referentno prisustvo sunneta Božijeg Poslanika, s.a.v.s., u djelu *Temelji mudrosti o uređenju svijeta* Hasana Kafije Pruščaka.

U tekstu Muharema Omerdića, autor se, pored predstavljanja društveno-političkog konteksta u kojem su Pruščakova djela nastajala, bavi i Pruščakovim radom iz područja akaida: temeljnim pojmovima i konceptom ehli-sunnetskog učenja koji je Pruščak zagovarao u svojim djelima te, u konačnici, pojmom frakcionaštva kao izazova tom učenju.

Glavni dio teksta Muhameda Fazlovića *“Temelji mudrosti o uređenju svijeta” Hasana Kafije Pruščaka i Nikole Makijavelijev “Vladar”* bavi se drugim poglavljem o “savjetovanju, istihari, mišljenju i razmišljanju” – Pruščakova najpoznatijeg djela *Temelji mudrosti o uređenju svijeta* i poglavlje “o vladarevim ministrima”, odnosno, poglavlje “koliko može sudbina u onome što je ljudsko i kako joj se možemo oduprijeti” iz *Vladara* Nikole Makijavelija.

Jedan dio naučnog skupa bila je i promocija knjige o Hasanu Kfajiji, njegovom životu i radu s posebnim osvrtom na Pruščakovo najpoznatije djelo *Usulul-hikem fi nizamil-alem* (Temelji mudrosti o uređenju svijeta) koju je izdao Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka u saradnji s El-Kalemom. Ovdje objavljujemo rad *Klasičnost i modernost političke misli Hasana Kafije Pruščaka* Hilme Neimarlije koji se bavi kulturnim značenjem pojave prvog višejezičnog izdanja *Temelja mudrosti o uređenju svijeta*, najznačajnijeg djela Hasana Kafije Pruščaka. Ključna vrijednost Pruščakovog djela sadržana je zapravo u otvorenosti za slobodno mislilačko djelovanje do kojeg se u zapadnoevropskim zemljama počelo stizati tokom sedamnaestog stoljeća a koja se u kasnijim vremenima, kako ističe autor rada, izgubila u mnogim muslimanskim narodima. U tom ključu autor rada vidi i nataloženi smisao kasnijeg “naknadnog života” Pruščakova djela tokom proteklih četiri stoljeća.

Pored ovih radova, izlaganih na naučnom skupu o Pruščaku, u ovom broju objavljujemo i tekstove Dževade Šuško *Hasan Kafijino shvatanje politike – osmanski, zapadnoevropski i bosanski kontekst – pouke za danas* i tekst Esztele Csizsár *Imre Karácson: mađarski prevodilac djela Hasana Kafije Pruščaka* koji predstavlja izuzetan doprinos povijesti prevođenja djela Hasana Kfajije Pruščaka, i u kojem autorica, na temelju relevantne literature i arhivskih izvora, prezentira život i djelo mađarskog prevodioca Imrea Karácsona (1863–1911) koji je, hronološki gledano, drugi prevodilac Pruščakova *Usul al-hikama*.

Kao poseban prilog objavljujemo i Vašoj pažnji preporučujemo i (reprint) tekstove autora koji su se bavili Pruščakom: Muhameda Tajiba Okića, objavljen u listu “Gajret” 1927. godine; Hazima Šabanovića objavljen u POF, br. XIV-XV 1969. godine, te dio Pruščakove knjige *Džennetske bašče o temeljima vjerovanja* u prijevodu Mehmeda Handžića.

Senada Tahirović